

Kela|Fpa®

Eläkkeensaajan oikeus hoitoon

Kv-kevätpäivät 2019

Sanna Kuorikoski
Kansainvälisten asioiden
osaamiskeskus
Rajat ylittävän terveydenhuollon ryhmä

Tilapäinen oleskelu EU- tai Eta-maassa tai Sveitsissä (= EU-alueen maat)

- Tilapäisen ulkomailla oleskelun aikana (alle 6 kk) henkilö pysyy Suomessa sairausvakuutettuna
    - Sairausvakuutetulla on Kela-kortti
    - Voi saada sairaanhoitokorvauksia Kelasta
      - Suomen yksityisen terveydenhuollon palveluista
      - reseptilääkkeistä
      - sairauden hoidon vuoksi tehtävistä matkoista
      - ulkomailla annetusta hoidosta
  - Oikeus Suomen julkisen terveydenhuollon palveluihin kotikunnan perusteella
  - Oikeus saada tilapäisen EU- tai Eta-maassa tai Sveitsissä oleskelun aikana lääketieteellisesti välttämätöntä hoitoa Kelan myöntämällä eurooppalaisella sairaanhoitokortilla kuten kyseisessä maassa asuvat
    - Tarkoittaa hoitoa, joka ei voi odottaa henkilön paluuta asuinmaahan
    - Myös pitkäaikaissairauden (esim. diabeteksen, astman) hoito voidaan katsoa tällaiseksi
-
- Terveydenhuollon ammattihenkilö arvioi hoidon välttämättömyyden

Lääkkeet tilapäisen ulkomailla oleskelun aikana

- Jos on ulkomailla oleskelun ajan Suomessa sairausvakuutettu, voi Suomesta ostaa korvattuna oleskeluajalle tarvittavat lääkkeet.
  - Pääsääntö on, että apteekista voi ostaa kerralla korvattuna enintään 3 kuukauden hoitoaikaa vastaavan lääkemäärän.
    - Jos kyseessä ovat kalliit lääkkeet, voi kerralla ostaa korvattuna enintään 1 kuukauden hoitoaikaa vastaavan lääkemäärän.
    - Kalliita ovat lääkkeet, joiden yhden pakkauksen arvonlisäverollinen vähittäishinta on yli 1 000 euroa.
- Jos ulkomaanmatkaa varten on tarpeen ostaa
  - yli 3 kuukauden (kalliit lääkkeet: yli 1 kuukauden) lääkemäärä tai
  - aiemmin kuin lääketoimien väliajat sallivat
  - maksetaan lääkkeet apteekissa itse kokonaan (=ilman korvausta) ja haetaan korvausta jälkikäteen Kelasta.
    - Jos tähän ei ole mahdollisuutta, otetaan yhteyttä Kelaan.
  - Korvausta on haettava Kelasta 6 kk:n kuluessa lääkkeen ostosta lomakkeella SV178 (Hakemus – Suomessa syntyneet lääkekustannukset)

Asuminen EU-alueen maissa

- Kun henkilö muuttaa Suomesta vakituisesti ulkomaille, hän ei enää ole täällä sairausvakuutettu > Ei oikeutta käyttää Kela-korttia.
  - Vastuu henkilön sairaanhoidon kustannuksista voi kuitenkin edelleen kuulua Suomelle eläkkeen maksun perusteella.
-
- ✓ Jos EU-alueella asuva eläkkeensaaja saa EU:n sosiaaliturva-asetuksen 883/04 mukaista eläkettä asuinmaastaan, sairaanhoidon kustannuksista vastaa asuinmaa, vaikka eläkkeensaaja saisi eläkettä myös muista EU-alueen maista.
  - ✓ Jos EU-alueella asuva eläkkeensaaja ei saa EU-asetuksen 883/04 mukaista eläkettä asuinmaastaan, sairaanhoidon kustannuksista vastaa hänelle eläkettä maksava EU-alueen maa.
  - ✓ Jos eläkettä maksavia maita on useampia, sairaanhoidon kustannuksista vastaa se maa, jossa eläkkeensaaja on ollut pisimmän ajan vakuutettu.
  - ✓ Jos maita, joissa eläkkeensaaja on ollut yhtä kauan vakuutettu on useampi, sairaanhoidon kustannuksista vastaa se maa, jossa hän on ollut viimeisimpänä vakuutettu.
-

Asuminen EU-alueen maassa

- Kun eläkkeensaaja muuttaa Suomesta vakituisesti asumaan toiseen EU-alueen maahan, Kela selvittää mikä maa vastaa hänen sairaanhoitonsa kustannuksista eläkkeen maksun perusteella
  - saako Suomesta työ- ja/tai kansaneläkettä, tapaturmaeläkettä?
  - Saako eläkettä asuinmaastaan tai muista maista?
- Jos Suomi vastaa toisessa EU- alueen maassa asuvan eläkkeensaajan sairaanhoidon kustannuksista, Kela myöntää hänelle *hoito-oikeustodistuksen S1*, joka tulee rekisteröidä asuinmaan sairausvakuutuslaitoksessa.
  - Rekisteröinnin jälkeen eläkkeensaaja saa asuinmaassaan tarvitsemansa hoidon asuinmaan lainsäädännön ja hoitokäytäntöjen mukaisesti.
    - Asuinmaa laskuttaa eläkkeensaajalle asuinmaassa annetusta sairaanhoidosta aiheutuneet kustannukset Suomelta.
- ✓ Hoito-oikeustodistusta S1 ei tarvita, jos asuinmaa on toinen Pohjoismaa tai Iso-Britannia

Eläkkeensaajan eurooppalainen sairaanhoitokortti

- Kun Suomi vastaa eläkkeensaajan sairaanhoidon kustannuksista, hän saa Kelasta myös *eläkkeensaajan eurooppalaisen sairaanhoitokortin*.
  - Kortilla eläkkeensaajalla on oikeus Suomessa tarvitsemaansa sairaanhoitoon julkisessa terveydenhuollossa, vaikka hänellä ei ole enää kotikuntaa Suomessa.
    - Eläkkeensaaja voi asioida missä tahansa julkisen terveydenhuollon yksikössä.
    - Eläkkeensaaja maksaa hoidosta saman maksun kuin kuntalainen.
    - Hoidon tarpeen arvio ja hoitoa koskevat päätökset tehdään julkisessa terveydenhuollossa kuten kuntalaisella.
  - Lisäksi eläkkeensaaja saa suorakorvauksen yksityisen terveydenhuollon palvelujen ja reseptilääkkeiden kustannuksista
  - Kortilla eläkkeensaajalla on myös oikeus saada lääketieteellisesti välttämätöntä sairaanhoitoa, kun hän oleskelee tilapäisesti muissa EU-alueen maissa.
    - ❖ HUOM! Suomen myöntämää eläkkeensaajan EHIC-korttia ei käytetä eläkkeensaajan asuinmaassa.

Sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksu

- Kun Suomi vastaa toisessa EU- tai Eta-maassa tai Sveitsissä asuvan eläkkeensaajan sairaanhoidon kustannuksista, eläkkeensaaja on velvollinen maksamaan sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksun Suomeen.
  - Sairausvakuutusmaksun perusteena käytetään Suomesta maksettavaa eläkettä.
  - Sairausvakuutusmaksu peritään Suomeen, vaikka ei olisi täällä sairausvakuutettu.
    - Maksua ei tarvitse maksaa asuinmaahan.
  - Sairausvakuutusmaksu peritään riippumatta siitä onko Kelan myöntämä hoito-oikeustodistus S1 toimitettu rekisteröitäväksi asuinmaassa vai ei.
  - Verottaja on vastuussa sairausvakuutusmaksun perimisestä.

Asuminen muualla kuin EU-alueella

- Jos Suomen sairausvakuutukseen kuuluminen päättyy
  - Ei oikeutta käyttää Kela-korttia = ei oikeutta Kelan maksamiin sairaanhoitokorvauksiin yksityisen terveydenhuollon palvelujen ja reseptilääkkeiden kustannuksista -> henkilön tulee maksaa hoidon ja lääkkeiden todelliset kustannukset itse.
- Jos henkilöllä ei ole kotikuntaa Suomessa
  - Ei oikeutta käyttää julkisen terveydenhuollon palveluita Suomessa oleskelun aikana kuntalaisen tavoin.
- Julkisella terveydenhuollolla on kuitenkin aina velvollisuus antaa kiireellistä sairaanhoitoa.
  - Terveydenhuollon ammattihenkilö arvioi hoidon kiireellisyyden.
  - Asiakas maksaa kiireellisen hoidon todelliset kustannukset itse.

Asuminen Suomessa, eläke toisesta EU-alueen maasta

- Toisesta EU- tai Eta-maasta tai Sveitsistä Suomeen vakinaisesti muuttava eläkkeensaaja kuuluu Suomen sairausvakuutukseen vakinaisesti asuvana.
  - Saa Kela-kortin, jolla oikeus Kelan maksamiin sairaanhoitokorvauksiin yksityisen terveydenhuollon palveluiden ja reseptilääkkeiden kustannuksista.
- Vastuu eläkkeensaajan sairaanhoidon kustannuksista voi kuitenkin kuulua toiselle EU- tai Eta-maalle tai Sveitsille eläkkeen maksun perusteella.
- Kela selvittää, mikä maa vastaa eläkkeensaajan sairaanhoidon kustannuksista, kun eläkkeensaaja muuttaa vakinaisesti Suomeen toisesta EU- tai Eta-maasta tai Sveitsistä ja hänen oikeutensa Suomen sairausvakuutukseen on ratkaistu.
- Sairaanhoidon kustannusvastuu selvitetään myös silloin, kun Suomessa asuva eläkkeensaaja, joka ei saa eläkettä Suomesta, alkaa saada eläkettä toisesta EU- tai Eta-maasta tai Sveitsistä.

Asuminen Suomessa, eläke toisesta EU-alueen maasta tai Sveitsistä

- Jos toinen EU-alueen maa vastaa Suomessa asuvan eläkkeensaajan sairaanhoidon kustannuksista, tämä maa myöntää eläkkeensaajalle hoito-oikeustodistuksen S1 tai E121, joka tulee rekisteröidä Kelassa.
  - Hoito-oikeustodistusta S1 ei tarvita, jos eläkettä maksava maa on toinen Pohjoismaa tai Iso-Britannia
- Hoito-oikeustodistuksen rekisteröinnin yhteydessä Kela myöntää eläkkeensaajalle *Todistuksen oikeudesta hoitoetuuksiin Suomessa* julkista terveydenhuoltoa varten.
  - Suomessa vakituisesti asuvalla eläkkeensaajalla on kotikunnan perusteella oikeus julkiseen terveydenhuoltoon. Kotikunnan myöntää maistraatti.
  - Todistus oikeudesta hoitoetuuksiin Suomessa myönnetään, jotta julkinen terveydenhuolto saa tiedon oikeudestaan valtion korvaukseen ja jotta Kela saa eläkkeensaajalle julkisessa terveydenhuollossa annetun hoidon kustannukset laskutettua sairaanhoidon kustannuksista vastuussa olevalta maalta.

Asuminen Suomessa, eläke toisesta EU- tai Eta-maasta tai Sveitsistä

- Eläkkeensaajan sairaanhoidon kustannuksista vastuussa oleva maa myöntää eläkkeensaajalle eurooppalaisen sairaanhoitokortin.
  - Eläkkeensaaja osoittaa kortilla oikeutensa tilapäisen oleskelun aikana lääketieteellisesti välttämättömään sairaanhoitoon toisessa EU- ja Eta-maassa ja Sveitsissä.
- Eläkkeensaajalla on myös oikeus saada Kelasta sairaanhoitokorvausta muualla kuin EU- ja Eta-maissa ja Sveitsissä syntyneistä sairaanhoitokustannuksista.
- Kun toinen EU- tai Eta-maa tai Sveitsi vastaa Suomessa asuvan eläkkeensaajan sairaanhoidon kustannuksista, eläkkeensaaja on velvollinen maksamaan sairausvakuutusmaksun eläkettä maksavalle maalle.
  - Eläkkeensaaja voi hakea verottajalta vapautusta vakuutusmaksujen perimisestä tai maksujen palauttamisesta.
    - Kela voi myöntää tätä varten eläkkeensaajalle todistuksen.

Kiitos!

Sanna Kuorikoski
suunnittelija

Kela, Kansainvälisten asioiden keskus,
Rajat ylittävän terveydenhuollon ryhmä

Kela|Fpa